

1.8349
A5878.

Mihkel Mikk

Kalender

on Eesti = rahwa
K a l e n d e r

ehf

L ä h t = r a m a t

1870

aasta peale, pärrast

J e s u s s e K r i s t u s s e

fündimist.

Sel aastal on 365 päwa.

Pernus,

trükitud ja müa W. Bormi jures.

Märkide selletamine.

noor fu.

esimine werand.

täis fu.

wiinne werand.

P. Pühha.

p. pääw ja pärrast.

h. hommiko.

l. lõuna.

ö. öhto ja öse.

e. enne.

38448

Kirjandusmuuseumi

Arhiivraamatukogu

Alasta aead.

Kewwade hakkab 8. Märtsil öhto kello 9, 9 min.

Sui hakkab 9. Junil p. l. kello 5, 33 min.

Süggise hakkab 11. Septembril h. kello 6, 46 min.

Talwe hakkab 10. Detsembril ösi kello 12, 50 min.

Jõulo ja Wastla-päwa wahhet on 8 nädalat
5 päwa.

Sensuri polesti lubbatud.

Rigäs, 2. Augüstil 1869. (Nr. 62.)

Mõnne sündusje mälestus ja arw.

	Aastad
Mailma lomisest	5819
Jesanda Jesusse Kristusse sündimisest	1870
Tarto-linna allustamisest	840
Mil ristiusst Lihwlandi-male tulli	679
Tallinna-linna allustamisest	651
Perno-linna allustamisest	615
Püsfirohho leidmisest	528
Ramato trüftitunsti leidmisest	430
Lutterusse õige usso ülleswõtmisest	353
Wannast katkooiaist	213
Toombä põllemisest	186
Surest näljast Lihwlandi- ja Gestimaal	175
Peterburri-linna allustamisest	167
Teisest katkooiaist	160
Mil meie ma Wennerigi wallitsusse alla sai	160
Tarto sure koli eht akademi asutamisest	68
Mil ufi rüugid hakkati pannema	67
Kui Prantsus Musto tulli ja tedda Wennerigist wäl- jaleti	58
Gesti-ma tallorahwa priits lastmisest	53
Meie Keisri herra Aletandre sündimisest	52
Lihwlandi-ma tallorahwa priits lastmisest	51
Ue kirrito-seadusse järrel Summalatenistus	36
Krimmi sõa hakkatusest	16
Meie armolinne Keiser Aletander wallitjemas	16
Mil wimane suur hinge-kirjotus olli	12
Wenne-ma rahwa priits lastmisest	9

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Neljap.	Neäri-pääw. Aita Jummal!	
2 Rede	Ubel	Pilwes
3 Laup.	Set	ilmad

Josepi pöggemissest. Matt. 2, 13.

4 Pühhap.	P. p. Neäri p.	agga
5 Esmasp.	Simeon	☉ 4, 22' ö.
6 Teisip.	3 Kunn. Pühh.	kaunis
7 Kesknädd.	Julianus	
8 Neljap.	Erart	färre
9 Rede	Kaspar	külm.
10 Laup.	Paawli pääw	

Jesus 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

11 Pühhap.	1. P. p. 3 K. P.	Külm
12 Esmasp.	Reinolt	☉ 12, 1' l.
13 Teisip.	Katso	annab
14 Kesknädd.	Pällo	nattuke
15 Neljap.	Weliks	
16 Rede	Madli	taggasi.

17 Laup. | Tönnisse pääw | Pilwes.

Pulmad Kana linnas. Joann. 2, 1.

18 Pühhap.	2. P. p. 3 K. P.	Pehme.
19 Esmasp.	Sara	☉ 5, 17' ö.
20 Teisip.	Wab. Sebast.	Annab
21 Kesknädd.	Nedo	lund.
22 Neljap.	Wintsend	Tulene.
23 Rede	Lala	
24 Laup.	Timoteus	Külm.

Peäliftust Kapernaumas. Matt. 8, 1.

25 Pühhap.	3. P. p. 3 K. P.	Külm
26 Esmasp.	Hans	
27 Teisip.	Netta	☉ 7, 56' ö.
28 Kesknädd.	Karel	lähhäb
29 Neljap.	Samuel	fangemaks.
30 Rede	Ludolw	
31 Laup.	Ann	Lund.

1sel touseb päite t. 8, 50 min.; lähhäb loja t. 3, 29 min.

11mal	"	"	8, 33	"	"	"	3, 52	"
21sel	"	"	8, 12	"	"	"	4, 17	"

Jesús laemas. Matt. 8, 23.

1 Pühhap.	4. P. p. 3 R. P.	Lund.
2 Esmasp.	Küünla pääw	Kaunis
3 Teisip.	Hanna	☉ 5, 5' h.
4 Kesknädd.	Mai	külm.
5 Neljap.	Agata	
6 Rede	Lora	
7 Laup.	Rikart	Selge.

Tõteggiaist winamäel. Matt. 20, 1.

8 Pühhap.	9. P. e. Rr. ii. P.	Pehme.
9 Esmasp.	Polli	
10 Teisip.	Edo	☉ 8, 23' ö.
11 Kesknädd.	Rosa	Annab
12 Neljap.	Karolina	rohkeste
13 Rede	Pegnina	
14 Laup.	Walentin	lund.

Seme langeb mitmesugguse ma peale. Luf. 8, 4.

15 Pühhap.	8. P. e. Rr. ii. P.	Selge.
------------	---------------------	--------

16 Esmasp.	Jula	Pehme.
17 Teisip.	Konstantin	
18 Kesknädd.	Anton	☉ 10, 17 e.l.
19 Neljap.	Susanna	Heitlikud
20 Rede	Alon	
21 Laup.	Nora	ilmad.

Kristusse kannatamisest. Luf. 18, 31.

22 Pühhap.	7. P. e. Rr. ii. P.	Peetre p.
23 Esmasp.	Mina	Külm
24 Teisip.	Wastla pääw	Madise p.
25 Kesknädd.	Tuhka pääw	ja
26 Neljap.	Nestor	☉ 2, 48' p.l.
27 Rede	Leander	
28 Laup.	Justus	felge.

Isel toufeb päike t. 7, 45 min.; lähkäs loja t. 4, 44 min.

11mal	"	"	7, 17	"	"	"	5, 11	"
21sel	"	"	7, 52	"	"	"	5, 33	"

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

1 Pühhap.	1. P. paastus	Peab
2 Esmasp.	Lowisa	õ = külma.
3 Teisip.	Kadde	Päwa
4 Kesknädd.	Palwe pääw	
5 Neljap.	Widrik	☉ 3, 29' p.l.
6 Kede	Kotwid	
7 Laup.	Perpetua	foe

Kanaana-ma naefest. Matt. 15, 21.

8 Pühhap.	2. P. paastus	Böri pääw
9 Esmasp.	Prudentius	ja
10 Teisip.	Mif	felge.
11 Kesknädd.	Kaupo	☉ 6, 14' h.
12 Neljap.	Kregor	Kennad
13 Kede	Ernst	päwad.
14 Laup.	Matilde	

Kristus aiab turja waimo wälja. Luk. 11, 14.

15 Pühhap.	3. P. paastus	Annab
16 Esmasp.	Kaabriel	
17 Teisip.	Truto	lund

18 Kesknädd.	Anno	ja
19 Neljap.	Josep	
20 Kede	Mila	☉ 3, 35' h.
21 Laup.	Pent	wihma.

Kristus jõdab 5000 meest. Joann. 6, 1.

22 Pühhap.	4. P. paastus	Lund.
23 Esmasp.	Tiits	Tormine.
24 Teisip.	Koort	
25 Kesknädd.	Paasto M. p.	Heitlikud
26 Neljap.	Manuel	ilmad.
27 Kede	Kustaw	
28 Laup.	Kido	☉ 6, 2' h.

Jesust wiisatakse kinnwidega. Joann. 8, 40.

29 Pühhap.	5. P. paastus	Külmad
30 Esmasp.	Kad	
31 Teisip.	Setel	ööd.

Ijel toufeb päite t. 6, 25 min.; lähäb loja t. 5, 55 min.

11mal	"	"	5, 54	"	"	"	6, 20	"
21jel	"	"	5, 26	"	"	"	6, 23	"

1 Kesknädd.	Karjalaslm. p.	Tulene.
2 Neljap.	Ingel	Lund
3 Rede	Berdinand	
4 Laup.	Ambrosius	☉ 12, 3' ö.

Kristusje fissesöitmissesf. Matt. 21, 1.

5 Pühhap.	6. P. paastus	ja
6 Esmašp.	Kölestin	
7 Teisip.	Aron	wihma.
8 Kesknädd.	Maalken	Soe.
9 Neljap.	Suur Neljap.	
10 Rede	Suur Rede.	☾ 6, 2' ö.
11 Laup.	Kerman	Saeab

Kristusje ülestousmissesf. Mark. 16, 1.

12 Pühhap.	1. Ülest. P.	räitsakast.
13 Esmašp.	2. Ülest. P.	
14 Teisip.	Künni pääw.	Peab
15 Kesknädd.	Lemet	
16 Neljap.	Karin	ö = külma.

17 Rede	Rudolw	
18 Laup.	Waler	☉ 8, 14' ö.

Kinnipandud ukst. Joann. 20, 19.

19 Pühhap.	1. P. p. üll. P.	Kasked
20 Esmašp.	Pärt	ja
21 Teisip.	Siim	
22 Kesknädd.	Kajus	saggedad
23 Neljap.	Jürri pääw.	wihma
24 Rede	Albert	
25 Laup.	Markusje p.	ood.

Heast tarjatsef. Joann. 10, 11.

26 Pühhap.	2. P. p. üll. P.	☉ 5, 14' ö.
27 Esmašp.	Äddo	Mürriš-
28 Teisip.	Wabo	tamist.
29 Kesknädd.	Raimund	Sige
30 Neljap.	Ernst	sojad

11mal	"	"	4, 25	"	"	"	7, 33	"
21jel	"	"	3, 58	"	"	"	7, 56	"

1 Rede	Wolbri p.	9. t. n.	pāwad.
2 Laup.	Sigismund		Wihma.

Üritesse aia parrast. Joann. 16, 16.

3 Pühhap.	3. P. p. üll. P.	☉ 7, 40' h.
4 Esmasp.	Tio	Willo.
5 Teisip.	Kottart	Peab
6 Kesknädd.	Nero	ö-fülma.
7 Neljap.	Setta	Wihma.
8 Rede	Laas	
9 Laup.	Niggulas	

Kristusse ärraminnemissest. Joann. 16, 5.

10 Pühhap.	4. P. p. üll. P.	☾ 7, 46' h.
11 Esmasp.	Wiktör	Kange
12 Teisip.	Tidrik	tuul.
13 Kesknädd.	Wiitso	Wihma.
14 Neljap.	Kristjan	
15 Rede	Sohwi	Selge
16 Laup.	Kreet	

Öigest pallumisest. Joann. 16, 23.

17 Pühhap.	5. P. p. üll. P.	ja
18 Esmasp.	Erif	☉ 11, 34e.l.
19 Teisip.	Wilip	puhub
20 Kesknädd.	Pil	wallidat
21 Neljap.	Suur risti p.	pöhja
22 Rede	Mili	tuult.
23 Laup.	Aed	

Römustajast. Joann. 15, 26.

24 Pühhap.	6. P. p. üll. P.	Wihma.
25 Esmasp.	Urbanus	Willud
26 Teisip.	Eduard	☉ 12, 53' ö.
27 Kesknädd.	Peet	ööd.
28 Neljap.	Willem	Pilmes.
29 Rede	Mats	
30 Laup.	Wigand	

Pühast Waimust. Joann. 14, 23.

31 Pühhap.	1. Suiste P.	Wihma.
------------	---------------------	--------

Isel touseb päite t. 3, 42 min.; lähäb loja t. 8, 20 min.

11mal	"	"	3, 13	"	"	"	8, 42	"
21sel	"	"	2, 56	"	"	"	9, 1	"

1 Eſmaſp.	2. Euiste P.	3, 24' p. l.
2 Teiſip.	Merta	Wägga
3 Reſfnådd.	Liſo	ſoe.
4 Neljap.	Wridrika	Mürriſtab.
5 Rede	Ponimatſiuſ	Selged
6 Laup.	Artuſ	ja

Jeſuſ ja Nikodemuſ. Joann. 3, 1.

7 Pühhap.	3 aino Jum. P.	ſojad
8 Eſmaſp.	Medarduſ	11, 10' ö.
9 Teiſip.	Pittkem pääw.	pawad.
10 Reſfnådd.	Blawiuſ	Annab
11 Neljap.	Peep	ſoja
12 Rede	Aulika	wihma.
13 Laup.	Lobi	

Rittakſt mehheſt ja Laatſaruſſeſt. Lut. 16, 19.

14 Pühhap.	1. P. p. 3 a. J. P.	Willud
15 Eſmaſp.	Wiit	
16 Teiſip.	Juſtina	öhtad.

17 Reſfnådd.	Kriſti	1, 10' ö.
18 Neljap.	Homer	Annab
19 Rede	Tintſ	
20 Laup.	Minni	wihma

Sureſt öhto ſömaaiakſt. Lut. 14, 16.

21 Pühhap.	2. P. p. 3 a. J. P.	ja
22 Eſmaſp.	Tiit	willo.
23 Teiſip.	Ukſel	
24 Reſfnådd.	Jani pääw	6, 7' h.
25 Neljap.	Wio	Wihma
26 Rede	Jeremiaſ	
27 Laup.	Waldeka	ja

Ärrakaddunud lambaſt. Lut. 15, 1.

28 Pühhap.	3. P. p. 3 a. J. P.	willud
29 Eſmaſp.	Peter Pauli p.	
30 Teiſip.	Lilla	öhtad.

Iſel touſeb päite t. 2, 46 min.; lähhäb loja t. 9, 14 min.
 11mal " " " 2, 45 " " " 9, 17 "
 21ſel " " " 2, 54 " " " 9, 14 "

1 Kesknaadd.	Leobald	⊙ 12, 12' 8.
2 Neljap.	Heina Maria p.	Wihma
3 Rede	Kornelius	
4 Laup.	Ulrik	ja

Olge armolisjed. Lut. 6, 36.

5 Pühhap.	4. P. p. 3 a. J. P.	willo.
6 Esmasp.	Hektor	Soe
7 Teisip.	Demetrius	ja selge.
8 Kesknaadd.	Kilian	⊙ 3, 54' p.l.
9 Neljap.	Annika	Sige
10 Rede	7 wennaste p.	
11 Laup.	Cleonora	foe.

Kohkest talla-sagist. Lut. 5, 1.

12 Pühhap.	5. P. p. 3 a. J. P.	Annab
13 Esmasp.	Marreti pääw	mürrišta-
14 Teisip.	Ponawent	mise
15 Kesknaadd.	Apostl. lahke	
16 Neljap.	Larrats	⊙ 12, 55' l.
17 Rede	Aleksius	wihma.

18 Laup.	Rosina	Selge
----------	--------	-------

Wariseride õigussest. Matt. 5, 20.

19 Pühhap.	6. P. p. 3 a. J. P.	ja
20 Esmasp.	Elias	palla.
21 Teisip.	Daniel	Ennamiste
22 Kesknaadd.	Maria Magd.	⊙ 10, 28 e.l.
23 Neljap.	Kirsti	selged
24 Rede	Kristina	
25 Laup.	Jakobi pääw	ja

4000 mehhe söötmisselt. Mark. 8, 1.

26 Pühhap.	7. P. p. 3 a. J. P.	sojad
27 Esmasp.	Marta	ilmad.
28 Teisip.	Plato	Wihma.
29 Kesknaadd.	Olewi pääw	
30 Neljap.	Enn	⊙ 10, 50 e.l.
31 Rede	Ern	

Isel touseb päike t. 3, 6 min.; lähhäb loja t. 9, 3 min.
 11mal " " " 3, 26 " " " 8, 45 "
 21sel " " " 3, 47 " " " 8, 23 "

1 Laup.	Peetr. wang.	Allalised
Walle-prohwetideft. Matt. 7, 15.		
2 Pühhap.	8. P. p. 3 a. J. P.	felged
3 Esmasp.	August	ja
4 Teisip.	Mia	sojad
5 Keßknädd.	Dlo	ilmad.
6 Neljap.	Eugenius	© 9, 27' e.l.
7 Rede	Tönno	
8 Laup.	Kotlep	

Ülletohtuseft maia-piddajast. Luf. 16, 1.		
9 Pühhap.	9. P. p. 3 a. J. P.	Annab
10 Esmasp.	Lauritje pääw	raßkeste
11 Teisip.	Dlga	wihma.
12 Keßknädd.	Alara	
13 Neljap.	Madde	© 11, 2' ö.
14 Rede	Eusebius	Sojad
15 Laup.	Küllli Maria p.	

Jerufalemma ärrarikkumisseft. Luf. 19, 41.		
16 Pühhap.	10. P. p. 3 a. J. P.	ilmad
17 Esmasp.	Willibald	

18 Teisip.	Veno	ja
19 Keßknädd.	Sebald	paljo
20 Neljap.	Pernart	© 3, 34 p. l.
21 Rede	Rut	wihma,
22 Laup.	Willibert	

Wariferist ja tölnerist. Luf. 18, 9.		
23 Pühhap.	11. P. p. 3 a. J. P.	Saggedad
24 Esmasp.	Pertli pääw	wihma
25 Teisip.	Ludwif	saod.
26 Keßknädd.	Natalie	
27 Neljap.	Seppart	© 11, 48' ö.
28 Rede	Kuſti	Öhtud
29 Laup.	Joann. huff.	

Kurdist ja teletumast. Mark. 7, 31.		
30 Pühhap.	12. P. p. 3 a. J. P.	willud.
31 Esmasp.	Rebekka	

Iſel touſeb päike t. 4, 13 min.; lähhäb loja t. 7, 55 min.		
11mal	" " " 4, 36	" " " 7, 27
21ſel	" " " 4, 59	" " " 6, 58

1 Teisip.	Egidius	Sige
2 Kesknädd.	Lisa	
3 Neljap.	Mango	foe ja
4 Rede	Mal	
5 Laup.	Moses	wihma.

Breestrist ja Samaria-mehhest. Lut. 10, 23.

6 Pühhap.	13. P.p. 3a. J. P.	C 3, 6' h.
7 Esmasp.	Regina	Selged
8 Teisip.	Maria sünd. p.	ja
9 Kesknädd.	Pruno	
10 Neljap.	Lina	sojad
11 Rede	Pöri pääw.	
12 Laup.	Sirus	ilmad.

Kümnest piddalitöbbisest. Lut. 17, 11.

13 Pühhap.	14. P.p. 3a. J. P.	8, 11' h.
14 Esmasp.	Nisti üllend.	Heitlikud
15 Teisip.	Nikodemus	
16 Kesknädd.	Lena	ilmad.

17 Neljap.	Lõns	Sojad
18 Rede	Titus	ööd.
19 Laup.	Werner	10, 56' ö.

Mammonast. Matt. 6, 24.

20 Pühhap.	15. P.p. 3a. J. P.	Annab
21 Esmasp.	Matteusje p.	rohkeste
22 Teisip.	Morits	wihma.
23 Kesknädd.	Hosea	
24 Neljap.	Joann. jam.	Lund.
25 Rede	Kleopas	
26 Laup.	Joann. öpp.	Külma.

Raini-linna furnust. Lut. 17, 11.

27 Pühhap.	16. P.p. 3a. J. P.	3, 20' p.l.
28 Esmasp.	Wentzel	Selge
29 Teisip.	Mihkle pääw	ja foe.
30 Kesknädd.	Hironimus	

111el touseb päite t. 5, 24 min.; lähkäh loja t. 6, 26 min.

11mal	"	"	5, 47	"	"	5, 56	"
211el	"	"	6, 10	"	"	5, 27	"

1 Neljap.	Wolmer	Pehme
2 Rede	Prants	
3 Laup.	Jairus	tuul.

Wee-többiseft. Luf. 14, 1.

4 Pühhap.	17. P. p. 3 a. J. P.	Leifusje P.
5 Esmasp.	Amalie	☉ 7, 50' ö.
6 Teisip.	Wides	Heitlik.
7 Resknädd.	Alwil	Soe.
8 Neljap.	Samel	Wihmased
9 Rede	Pridrik	
10 Laup.	Kai	ja

Suremast käsjust. Matt. 22, 34.

11 Pühhap.	18. P. p. 3 a. J. P.	tormised
12 Esmasp.	Walwrid	☉ 5, 12' ö.
13 Teisip.	Angelus	ilmad.
14 Resknädd.	Willemine	Saeab
15 Neljap.	Hedwig	uddo
16 Rede	Tekla	
17 Laup.	Dlop	wihma.

Alwatud innimesseft. Matt. 9, 1.

18 Pühhap.	19. P. p. 3 a. J. P.	Lufa pääw
19 Esmasp.	Ello	☉ 9, 38' e. l.
20 Teisip.	Wendelin	Selged
21 Resknädd.	Ursel	
22 Neljap.	Kel	ilmad.
23 Rede	Sewerin	
24 Laup.	Salome	S-külma.

Pulma rideft. Matt. 22, 1.

25 Pühhap.	20. P. p. 3 a. J. P.	Lutter. P.
26 Esmasp.	Umandus	Selged
27 Teisip.	Kapitolin	☉ 9, 8' e. l.
28 Resknädd.	Simon	ja
29 Neljap.	Elts	kennad
30 Rede	Abfalon	
31 Laup.	Wattele	ilmad.

Isel touseh päite t. 6, 34 min.; lähkäh loja t. 4, 57 min.
 11mal " " " 6, 59 " " " 4, 29 "
 21sel " " " 7, 24 " " " 4, 3 "

Kuninga-mehhe poeast. Joann. 4, 47.

1 Pühhap.	21. P.p. 3a. J. P.	Pühhade p.
2 Esmasp.	Hingede pääw	Pilwes.
3 Teisip.	Atko	
4 Kesknädd.	Otto	© 10, 35 e. l.
5 Neljap.	Lotta	Selge.
6 Rede	Lenard	
7 Laup.	Enno	S = külm.

Kawmalast fullajest. Matt. 18, 23.

8 Pühhap.	22. P.p. 3a. J. P.	Pilwes.
9 Esmasp.	Teodor	Eulene.
10 Teisip.	Martin Lutter	
11 Kesknädd.	Martin piiskop.	© 2, 57' ö.
12 Neljap.	Jonas	Pehme
13 Rede	Arkadius	
14 Laup.	Aurora	tuul.

Kohto rahhast. Matt. 22, 15.

15 Pühhap.	23. P.p. 3a. J. P.	Pilwes.
16 Esmasp.	Ässe	Ätiske

17 Teisip.	Ottomar	ilm.
18 Kesknädd.	Sofrates	© 12, 10' ö.
19 Neljap.	Liisbet	Pilwes.
20 Rede	Amos	
21 Laup.	Maria ohw. p.	Annab

Jairi tütreft. Matt. 9, 18.

22 Pühhap.	24. P.p. 3a. J. P.	Surnute P.
23 Esmasp.	Klement	wihma.
24 Teisip.	Josias	Eulene.
25 Kesknädd.	Kadrina pääw	
26 Neljap.	Konrad	© 4, 16' h.
27 Rede	Jesaias	
28 Laup.	Katta	Peab.

Aristusse fiske söitmisseft. Matt. 21, 1.

29 Pühhap.	1. Kr. tull. P.	ö-külma.
30 Esmasp.	Andresse pääw	

1. l. touhe päite t.	7, 52 min.	lähkib loja t.	3, 26 min.
11 mal "	8, 16 "	" "	3, 17 "
21 l. "	8, 37 "	" "	3, 57 "

1 Teisip.	Arent	Pilves.
2 Resknädd.	Kandidus	
3 Neljap.	Kola	☾ 10, 47' ö.
4 Kede	Parbo	
5 Laup.	Sabina	Hakkab

Wiimse päwa tähtedest. Lut. 21, 25.

6 Pühhap.	2. Kr. tull. P.	Niggula p.
7 Esmasp.	Maria sam. p.	külmetama.
8 Teisip.	Lühhem pääw	
9 Resknädd.	Judit	☾ 1, 55' p.l.
10 Neljap.	Woldemar	
11 Kede	Eili	Lund.
12 Laup.	Luutfia	

Joannes wangi tornis. Matt. 11, 2.

13 Pühhap.	3. Kr. tull. P.	Külm
14 Esmasp.	Nikasiu	lähhäb
15 Teisip.	Joanna	kangemaks.
16 Resknädd.	Alwina	
17 Neljap.	Hinno	☾ 6, 15' ö.

18 Kede	Kristohm	Selge.
19 Laup.	Lot	

Joannesse tunnistus. Joann. 1, 19.

20 Pühhap.	4. Kr. tull. P.	Peab
21 Esmasp.	Tonia pääw	kärredad!
22 Teisip.	Peata	
23 Resknädd.	Tohwer	külma.
24 Neljap.	Adam. Ewa	
25 Kede	1. Jõulo P.	☾ 11, 0' ö.
26 Laup.	2. Jõulo P.	

Simeon ja Anna. Lut. 2, 33.

27 Pühhap.	P. p. Jõulo.	Selge
28 Esmasp.	Süta laste p.	ja
29 Teisip.	Noa	kõmwa
30 Resknädd.	Tawet	külm.
31 Neljap.	Silvester	

Uhel touseb päike t. 8, 53 min.; lähhäb loja t. 2, 56 min.
 11mal " " " 9, 1 " " " 2, 58 "
 21hel " " " 8, 52 " " " 3, 1 "

Päwa- ja ku-warjutamissed.

Sel aastal on neli päwa- ja kolm ku-warjutamist, tallest meie maal nähtavad on:

1, ku-warjutamine 30. Junil ja 1. Julil keige Europa ja Ahwrika, ka Asia ja Australia ning wimalts Amerika maal näha. Temma hakkab 30. Junil õhto tello 10 21, ja lõppeb 1. Julil õse tello 2, 1 minudi aeal.

2, päwa-warjutamine on 10. Detsembril ja keige Europa maal nähtaw. Ta hakkab tello ühhe aeal lõuna ja lõppeb tello 3, 39 minudi aeal.

Krono-pühhad,

mis ue kirriko seadusse järrele ka Ma kirri-kutteš tullemad piddada.

1. Künla-ku 19. päwal. Meie sure Keisre Herra Aleksander Nikolajewitsi wallitsusse hakkatusse pääw.

2. Künla-ku 26. päwal. Tsesarewitsi Suurwürst aujärje pärria Aleksander Aleksandrowitshi sündimisse pääw.

3. Jürri-ku 17. päwal. Meie sure Keisre Herra ja keige Wenne-rigi wallitseja Aleksander Nikolajewitsi sündimisse pääw.

4. Heina-ku 22. päwal. Meie sure Keisre proua Maria Aleksandrowna ja Tsesarewna Suurwürstina Maria Weodorowna nimme pääw.

5. Heina-ku 27. päwal. Meie sure Keisri Proua Maria Aleksandrowna sündimisse pääw.

6. Leikusse-ku 26. päwal. Meie sure Keisre Herra ja temma Abbilasa tronimisse pääw.

7. Leikusse-ku 30. päwal. Meie sure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitshi ja ka Suurwürst ja aujärje pärria Aleksander Aleksandrowitshi nimme p.

8. Nowembri-ku 14. päwal. Tsesarewna Suurwürstina Maria Weodorowna sündimisse pääw.

Neidsinnatsid trono-pühhi petatse nenda kui Paasto jutlusse päiwi.

Ülemawallitseja suggufelts.

Aleksander II. keige Wenne-rigi wallitseja ja Keiser, ja ka Pola-ma Kuningas j. n. e., sündinud 17. Aprillil 1818.

Maria Aleksandrowna, Keisri proua, sündinud 27. Julil 1824.

Nende lapsed: 1) Tsesarewits, Suurwürst ja Aujärje pärria Aleksander Aleksandrowits; sünd. 26. Webruaril 1845. Temma proua Tsesarewna Suurwürstina Maria Weodorowna; sünd. 14. Nowembril 1847. Nende poead: 1) Nikolai Aleksandrowits, sünd. 6. Mail 1868. 2) Aleksander Aleksandrowitsh, sünd. 26. Mail 1869. 2) Suurwürst Wladimir Aleksandrowits; sünd. 10. Aprillil 1847. 3) Suurwürst Aleksei Aleksandrowits; sündinud 2. Januaril 1850. 4) Suurwürsti Printsess Maria Aleksandrowna; sünd. 5. Oktobril 1853. 5) Suurwürst Sergei Aleksandrowits; sünd. 29. Aprillil 1857. 6) Suurwürst Paul Aleksandrowits; sünd. 21. Septembril 1860.

Reisri wennad:

1) Suurwürst Konstantin Nikolajewits; sünd. 9. Septembril 1827.

Temma proua Aleksandra Josepowna; sünd. 8. Julil 1830.

Nende lapsed: 1) Nikolai Konstantinowits; sünd. 2. Webruaril 1850. 2) Olga Konstantinowna; Krefa kuninga Georg I. proua; sünd. 22. Augustil 1851. 3) Wera Konstantinowna; sünd. 4. Webruaril 1854. 4) Konstantin Konstantinowits; sünd. 10. Augustil 1858. 5) Dmitri Konstantinowits; sündinud 1. Junil 1860. 6) Wjatscheslaw Konstantinowits; sünd. 1. Julil 1862.

2) Suurwürst Nikolai Nikolajewits; sünd. 27. Julil 1831.

Temma proua: Aleksandra Petrowna; sünd. 21. Mail 1838.

Nende lapsed: 1) Nikolai Nikolajewits; sünd. 6. Nowembril 1856. 2) Peter Nikolajewits; sünd. 10. Januaril 1864.

3) Suurwürst Mihail Nikolajewits; sünd. 13. Oktobril 1832.

Temma proua Olga Weodorowna; sündinud 8. Septembril 1839.

Nende lapsed: 1) Nikolai Mihailowits; sünd. 14. Aprillil 1859. 2) Anastasia Mihailowna; sündin. 16. Julil 1860. 3)

Mihail Mihailowits; sünd. 4. Oktobril 1861. 4) Georgi Mihailowits; sünd. 11. Augustil 1863. 5) Aleksander Mihailowits, sündinud 1. Aprillil 1866. 6) Sergei Mihailowitsch, sünd. 26. Sept. 1869.

Reisri öed:

1) Suurwürsti Printses Maria Nikolajewna, Leichtenbergi Printsi Maksimiliani leßproua; sünd. 6. Augustil 1819.

Temma lapsed: 1) Maria Maksimilianowna; sünd. 4. Oktobril 1841. 2) Nikolai Maksimilianowits; sünd. 23. Julil 1843. 3) Eugenia Maksimilianowna; sündin. 20. Märtsil 1845. 4) Eugen Maksimilianowits; sünd. 27. Januaril 1847. 5) Sergei Maksimilianowits; sündin. 8. Detsembril 1849. 6) Georg Maksimilianowits; sünd. 17. Webruaril 1852.

2) Suurwürsti Printses Olga Nikolajewna, Würtembergi Kuninga Karel Wridrik Aleksandre proua; sünd. 30. Augustil 1822. Helena Pawlowna, Würtembergi Printses, Suurwürst Mihail Pawlowitsi leßproua; sündinud 28. Detsembril 1806.

Temma tüttar: Katarina Mihailowna, Meklenburgi-Strelitsi Hertsoogi Georg August Ernst Adolw Karl Ludwigi proua; sündinud 16. Augustil 1827.

Teadaandmine,

mil ramato-postid tulleswad ja lähkewad.

Igga Kestnädal ja Laupäaw tulleswad postid ja towad ramatuid iggast Ma jaust, lähkewad ka neilsammal päiwil jälle ärra.

Rahha kirjad ja muud hinna wäriksjed asjad, mis Riga, Peterburgi, Musto ja teige Wennema sisse lähkewad, woe tatse Teisipäaw ja Kede pärrast löunat tello 4 — 6 wasto, ja muud kirjad Kestnädal ja Laupäaw enne löunat tello 8 — 10 ja pühapäaw öhto kunni tello seitsmeni.

Rahha kirjad ja muud hinna wäriksjed asjad, mis Kuresjare, Tallinna ja Tarto pole lähkewad, kui ka ühhel hobil muud kirjad, sawad Kestnädala ja Laupäaw enne löunat tello 8 — 2 ja ka muud kirjad mis Tallinna ja Peterburgi lähkewad, Esmaspäaw enne löunat tello 8 — 11 wastowoetud,

Ramatud, mis teige Wenne risti lähkewad, makswad 10 toppitad hõbbedad lodi pealt.

Eada päiwe näitus.

Neäri = fu,

7mal Drgital, 2 päwa, Tartus, 3 nädalat ja Wõrrus linna laat. 7. Heinaste linna laat 2 p. 10. Haapsalus, 2 p. 17. Kollowerres, Länemaal, 2 p. 20. Wõrro liinast. 25. Pernus, hooste ja linna laat, 3 p. ja Wolmaris linna laat. 26. Keblaste = mõis., linna laat, 2 p.

27. Rakwerre-liinn., 2 p. Raplas, 3. Kede pärrast Neäri p.

R ü ü n l a = fu,

21el Paldiskis, ja Wõrrus. Walfas ja Willandis, saksa laat, mollemad 8 p. 4. Tartus, linna laat. 6. Narwas, 4 p. ja Paides. 8. Walfas linna laat. 12. Kuresjare-liinast, saksa laat, 10 p. Lihholas, Esmaspäawal enne Wastlap. 15. Willandis linna laat; Rigas hobbuksje laat, ja Wõnnus linna laat. Audrus, Kede enne Wastlap. Willandis, nädal pärrast Suurt Meljapäwa. 22. Wõrrus saksa laat 8 päwa. 27. Lemsis linna laat.

P a a s t o = fu,

Keila kirriko jures esmaspäaw pärrast 3. pühha paastus, 2 p. Palmis mõisas, Tallinna maal päaw pärrast lihhamõtte pühhi.

J ü r r i = fu,

10. ja 11. Wõrro liinast kauba laat. 23. Annijõe-mõis. Harjo Jani küh. 25. Wanna Sakkenhowi-mõisas.

9mal Rabbinaš.

J a n i = k u ,

11mal Wõnno = liinas, 7 p. 16. Rakwerre-
liinn., 2 p. 20. Rigas, 3 nadd. Talliinnas,
saksa laat, 2 nadd., Paides, ja Palmfi mõisas.
Talliinna maal 3 p. 20. Wõrro = liinas. 22.
Willandi = liinn. 2 p. 26. Tarmaste mõis. 27.
Talliinnas ja Walfas. 29. Tartus.

H e i n a = k u ,
21el Pernus, ja Karksi = mõisas 20. Pernus,
saksa laat, 3 nadd., ja Rigas, willa laat, 3 p.
26. Wolmris.

K e i k u s j e = k u ,
7mal Wõrro liinas. 10mal Lemsi = liinas,
Moisekaste = moif. Wõrro = maal, ja Walga-
liinas. 15. Helme = mõis. 24. Kosse = ja
Kosi = mõis., Wirro = maal. 27. Ue = mõisas,
Willandi = maal. 28. Killingi = mõisas. 30.
Kaantso = mõisas.

M i h k l e = k u ,
21el Abja, Tammiste ja Dorke mõis. Sa-

remaal. 4. Rabbina = mõisas. 6. Tafeperri-
mõisas, Helme kihh. 8. Rõuge mõisas ja
Tarto liinas. 9. Adseli-, Kastna- ja Purt-
niko = mõis. 10. Mõnniste-, Patkulla- ja Old-
re = mõis. Paide = liinn. Wannas Sallatsis ja
Muhhumaal, Sures mõisas. 13. Põrawerre-
mõis. 14. Antso = mõis., Ue = mõis. ja Haap-
salo = liinn. 15. Kurrešare- ja Põltsama = liin-
nas, Koorte- ja Sallatsi = mõis. 17. Kirrepil,
Tartomaal. 18. Audro = mõis. 20. Wandra-
mõis. ja Narwa liinas. 21. Paldiskis, Sen-
no = mõis. ja Wolmeri = liinas. 22. Palmfi
mõisas, Talliinna maal. 24. Tõhwis, Lih-
hola-, Willandi- ja Wõrro = liinas. 26. Tal-
liinnas, ja Kurrešare liinas. 29. Mihkli fir-
riko jures; Reblašte- ja Keila = mõis. Walga-,
Rakwerre-, Tarto- ja Wastse = liinas. Per-
nus, Esmasp. ja Teisip. enne Mihkli p.
Tõelehtmes, Harjomaal naddal pärrast Mihklit.
Raplas, 1. Redel pärr. Mihklit.

W i n a = k u ,
11el Hainaste mõisas 2 p. ja Kaarma Sures =
mõisas. 2. Waste = mõis. 4. Kollowerres. 5.

Räbbinaš ja Arwinurmes, Lohhuso kulla ju-
res, 2 p. 6. Tarwaste = mõis. 7. Wõrrus
linna laat. 9. Lemsi = linn. ja Tali wabrikus.
10. Rão = mõis. 11. Wanna Sakkenhovi = mõi-
sas. 13. Alatskiwvi mõisa. 15. Lustimerre-
ja Weski = mõis. 16. Wõrno = linnas. 18.
Sindi mõisas. 19. Kullina mõisas, Tallinna
maal. 23. Wolmeri = linnas.

T a l w e = k u ,

1st Tartus, linna laat. 5. Paides, linna
laat, 2 p. 10. Mustwe = külas, ja Wõrro-
linnas. 15. Wiggalas, Länemaal, linna
laat, 2 p. ja Boltweti = mõis. 20. Walga-
linnas linna laat. 25. Willandis ja Wol-
mariš linna laat.

J ö u l o = k u ,

5mal Põrawerres, linna laat. 5. Räbbinaš.
10. Paides ja Wõnnus, linna laat. Märja-
mal, 3. Kristusse tullemisē puhh. Pernus, Es-
maspā ja Teisipā enne Joulo. 27. Walfas.

Ue aasta laul.

Wijil: So pole Jssand süddamest.

Keik ilma aega olled Sa,
Oh Summal! ette näinud
Ja nenda sedda aastat ka,
Mis jälle olled tonud:
Mis selle sees saab ollema
Ja kuidas keik saab tullesma,
Dn Sinno kirja pandud.

So jures polle ial muud,
Kui ikka paljas heldus,
Keik aastad ja keik päwad, kuud,
Soo-wihm ja päwa-walgus,
Mis tahhad anda meile ka,
Sell' uel aastal jälle ta,
Siis figgib ma ja meie!

Kui wanna on jo se ma-ilm,
Ei olle meile teada,

Nuud naab ka tedda meie film,
Mis Sinna wõtnud seada:
Et rahwas tulleb, lähhab siit,
Üks leikus ja üks surma-niit,
Käib ühhest aastast teise.

Kül mõdalainud aasta sees,
On mitto tunnud nalga
Ja sõnud saggest silma-wees,
Mis seisab alles wõlga! —
Mill' sawad rahwas aasma
Ja sedda wõlga taasma,
Saab Loja heldus näitma.

Ei jõua meie ommast wäest
Kül sedda mitte teha,
Kui abbi tulleb Issa käest,
Siis same sedda nähha;
Kui pat on esmalt pelletud,
Kül saab siis wõlg ka selletud,
Ja muist jo sell'gi aastal.

Kes Loja mõtte süggawust
Wõib urida siin läbbi:

Kül rahwas teggi wiggadust,
Ja saatis siiski abbi,
Et hulgal wäljarandajad
Ja wargad, petjad, risujad,
Ei furnud mitte nalga!

Üks Summal ellab iggawest,
Oh rahwas! usso sedda,
Sest pallo Tedda süddamest,
Ja wähhendab so hädda;
Ja ütleb: „Hüa appi mind,
„Kül hädda sees siis aitan sind
„Ni ellus, kui ka surmas!“

„Kui agga oled holetu
„Ja teed weel ikka kurja,
„Ring ellad ni, kui meletu
„Siis lähhab tdest nurja:
„So ihho tunneb waewa siin
„Ja teises ellus põrgo piin
„On wimaks sinno oõsa!“

Kas Summalal on hea meel,
Et rahwas nenda müllab

Ja tühja walle jutto teel,
Ma ilma möda tallab
Ja otsib sedda heldet maad,
Kus temma kergelt leiba saab
Ja lahket rõmo ello.

Kül taewas kõrge ma on lai
Ja merri suur ja süggaw,
Mis sinno heaks lodud sai,
Kas on sull' siin nüüd iggaw,
Et mitto sadda wersta sa,
Lääd möda ilma otsima,
Kus Paradis on leida.

Dh risti rahwas tundke nüüd,
Kes rummalad on olnud,
Kas teie ommal polle süüd?
Mis kasso on teil' tulnud? —
Kes möda ilma laddunud,
Sell' terwis, warra kaddunud,
Ja waeseks sandiks sanud!

Dh seiske rahwa silma ees,
Mis hädda meil' on olnud

Ja tännago keik silma-wees,
Et uus aeg jälle tulnud
Ja wotko Summal armuga,
Siis meie põllud õnnista,
Sell' uel aastal jälle!

Kui sa laenad, maks sa ausast.

Üks rikkas ja hea süddamega mees, kes igga
hädalist aitas, kui tegi temma palwele tulli,
ei pannud omma süddant kõrwaks omma lig-
gimeste wasto. Et nüüd paljo innimesi sedda
teadsid, siis ei olnud ka neist pudo, kes tem-
ma palwele tullid; ni hästi õiged, kui üllekoh-
tused, ja need wiimsed ollid ikka petjad ja nahka
panniad, kes laenasid, agga ial ei maksnud.
Agga nisuggune heldus ei olnud hea, sest wi-
maks jäi temma ni kehwas et nalg kallale
kippus. Laenajad ei mõttelnud ennam temma
peale, waid käisid pilkades temmast möda, ja
nenda pididi kohhus tedda wimaks waeste-
maeasse pannema, et ta nälga ei sureks. Ni
tännamata on mõnned laenomehhed.

Mõnne hea aasta pärast, — se olli 1785 — tulli rikkas mees kaugelt Indiamalt, kes selle kehwa mehhe keige surem wõllalinne olli, kojo, otsis omma heateggiat waestemaeast üles, maksis omma wõlga täie kasjudega ja tänna-likko süddamega taggasi ja nenda olli se wana kehwa mees jälle koggoni rikkas.

Kui kehwamees omma rahha olli kätte saanud, läks kohhe kohto ette ja ütles: „Summal satis ühte minno wõlglassist kaugelt maalt taggasi, kes minnule omma wõlga täie kasjudega taggasi maksis, kust mul koggoni lootust ennam ei olnud; agga need wõlglased, kes siin liggedal ellawad ja minno hädda näggid ja kuulsid, ei mõttelnud mitte minno peale. Summal täsfugo selle trui mehhele weel tuhat ja tuhat korda rohkem, kuida temma sedda jubba selle ausa mehhele teinud.“ Selle peale pallus ta ennast waeste maeast lahti, tannas süddamest selle armo ja hea eest, mis kohtowanne- mad temmale teinud ja kinkis tuhat rubla waestemaea kasjaks, selle palwega, et kui jälle üks nisugguse hädda siise juhtub, kuida tem-

ma luggu olnud, sest rahhast woiks aidatud sada. „Ni kaua“, ütles temma, „kui ma ellan, saan nüüd ommaga läbbi ja mis minust üle jääb, peab pärast mind sia waeste maeasse sama!“ Tannas weel ja läks ärra. Teised petjad, kes kelmi modi wannamehhe wasto ollid, kerjasid keif wimati, agga wannamees ja temna wõlla auus täsfuja ellasid kui ausad mehhed liinas, kedda keif armastasid ja auustasid.

Saggest hea ja helde südda
Sadab kehwa ello hädda,
Sest et tannamata lomad,
Kawwalust ja pettust tewad! —
Keif ei olle siiski petjad,
Mõnned on ka ausad maksjad,
Kuidas segi mees on teinud,
Mis siin luggejad on näinud.

Rikka ahnus, waese truuus.

Üks wägga rikkas kaupmees kutas kord ühhe illusa rahha kufro ärra, kus mõnne hea

tuhhande wäärt kulda, hõbbemat ja kallid kinn-
widega sõrmused sees olli. Se kinnastas
sedda kaupmees nenda wägga, et ta sellele 50
rubla lubbas, kes selle kulkro terwelt temma
kätte pididi tooma.

Üks wanna ellatand naesterahwas leidis sed-
da ja wiis nenda kuida ta tedda olli leidnud
terwelt temma kätte, lotes, lubbatud palka
kätte sawad. Kui kaupmees rahha luggema
hakkas, tõusis temma sees ahnuse himmo, ta
panni sest rahhast 30 kuld penningid falla-
mahti kõrwale, astus naese ette ja ütles: „Sa
tead, et ma 50 ollen lubbanud, kes terwelt
minno kätte toob, 30 olled isse pealt ärra-
wõtnud, siin on weel need 20. Wannamoor
wabbandas mis ta woi, et ta mitte seina
sisse ei olle waatnudgi, mis ja kui palju seal
sees olli; agga kúlma süddamega kaupmees ei
wõtnud tedda kuulda. Waene läks otse kün-
ninga jure, ja rakis üles, kuidas luggo tem-
ma ja kaupmehhe wahhel olnud.

Kuningas tundis sedda kaupmeest, ja sa-
tis temma järrele. Kui se olli tulnud, küsis

kuningas: „Kas se peaks tõesti ollema, et se
wanna eideke, kes ni tru olli, et ta sinno
sure hulga rahha ja kallid kinnwid sinno kätte
tõi, isse 30 kuld penningad on pealt ärra-
wõtnud? „Ei, ei!“ hüdis kuningas, „se ei
woi mitte olla, temma olles sedda woinud
keif ommale piddada ja sinna ep olles sedda
teadnud mitte temma käest küsida; se naene
ei olle ennam leidnud, kui sedda, mis temma
sinno kätte tõi. Se ei olle mitte sinno rah-
ha. Sinna ütled, et sinnul 30 rubla rohkem
sees olnud. Anna keif sedda rahha selle naese
kätte ja otsi omma kulkur üles, kus ni palju
sees on, kui sinna ütled olnud ollewad, mis
sa kautanud! Siin muljus mees filmad mahha
ja piddas hambad longis, selle kahjo pär-
rast, mis temma omma ahnuse himmo pärast
sai ja kandis keige ello aea felmi nimme.

Kaupmees wabbandas ja diendas, mis ta
wõis ja ütles ennast omma kulkro tundwad;
agga kuningas ütles: „Tühhi keif.“ „Ma
peal on ennam sõrmusid ja rahha, kui sinnul
ükski on.“

Wannemate auustamine Sinamaal.

Mitme kirjade läbbi on sedda teada antud, et mees ja naene, mõnne aasta eest taggasi, mehhe emma — naese hukkutamise läbbi — peksid, ja mõllemad peksjad said kohto läbbi ärrahukkatud. Naese emma sai piitsadega peksetud, et omma tüttart sandiste olli kawatunud, ehk ta kül ilmasüta olli. Se maea, kus mees ja naene ellasid, ma tassa tehtud, kohtomehhed ammetist lahti lastud ja keif se liina makond ärrawannutud. — Mi kangeste nuhtleb Hina-seädus neid lapsi, kes omma wannemid wihkawad ja pealegi peksawad. Mis meie nüüd siin riistiusso maal omma ello-luggust peame ütlema? Kui palju on neid meie maal, kes wannemid põlgawad ja karwopiddi toast wälja weddawad ja neile pealegi hopa andwad. Ma ussun, et neid wist piisut ei sa olla, kui neid Hina seaduse järrele pu ofsa saaks tõm-

matud. Sa se sü langeb wannemate omma faela. Mitmed wannemad kawatamad ommad lapsed rummalaste ja ei õppeta neile midagit head, waid andwad omma pahha elluga neile mõnda pahha õppetust, jowad ja warrastawad ees ja fiitwad lapsi, kui sedda ka hāsti mõistwad järrel tehha. On poead sureks kawatunud ja wannemad ennam ei jõua surest tõõd tehha, siis aeawad wannemaid toast wälja ja lükkawad sauna, kus nad nālgas silma-wees kibbedaste kahhetsewad, et ommad lapsed pehmeste on kawatunud ja peawad saggedaste kohto läbbi omma lapsi sundima, et pallukest sawad. Eks sedda kül polle nāhtud? ja saab mailm weel kaua nāggema, et wannemad, kes omma lapsi rummalaste kawatamad, omma wannaduses suurt süddame hādda tunda sawad; agga lapsed, kes pühhakirja tundwad ja wannemad neid selle peale juhhatanud, neil on hōlksam põlli ja surem õn ma peal ellada, sest nemmad oskawad Summalat, omma wannemid ja naabri rahwast armastada ja auustada.

Kül sünniks mõnda meie feast
Ka Hinamale wia,
Kes siin ei tunnud hääbi heast,
Kui wannemad sai lüa.

Kellel õigus, saab õigust.

Ühte Neapli kunningast, nimmega Drfina, kidetakse wägga õiguse armastaja ollewad olnud, mis meie ka temma teggudest woime näha:

Seal maal olli se wiis, et kui kunningas wangid waatma tulli, siis sai ikka üks wang lahti lastud. Ühhel päwal läks kunningas kaleri-wangid waatma — kaleri-wangid on need wangid, kedda laewade külge ahhelasse on kinninedetud, kus naad peawad laewa edasi soudma — astus esimese liggi ja küsis, mispärast temma wangi sanud? Wang ütles, et wihamehhed tedda kadedusse pärrast, kohto alla ärraannud; teine ütles, et temma asfi ei olle seaduße möda järrele kulatud; kolmas ütles, et temma tükkis ilmasüta olla

ja tedda ühhe teise eest kinnipandud. Nenda wabbandasid iggaüks ennast. Wimaiks näggi kunningas ühte meest waggusi istuwad, kes sõnna ei lausunud ja küsis, misga temma ennast piddi wabbandama? Wang kostis: „Armuline suur kunningas! Neapli linna sees ei olle küll suremat kelmi, kui minna olin ja saan nüüd omma tenitud paika, mis weel liig wähe on, minno teggude kohta; agga ma kahjatsen neid süddamest!“

Kui kunningas need sõnnad kulis, põris ennast wangide üllema pole ja ütles karme healega: „Tulle ja peasta sedda suurt kurjateggiat ahhelast lahti ja sada tedda siit ärra; tedda ei woi mitte nende õigete seas piddada, sest temma woib neid ka ehk ärraeksitada!“ Ni kaua, kui tedda lahti peasteti, põris kunningas ennast teiste wangide pole ja ütles: „Minno sõbrad, ma lodan, et teil tõeste hea meel on ja mind tännate, et ma selle sure süudlase teie hulgast ollen ärraeaanud, kes teie ilma süta ollete, et temma teid ei saaks ärrarikkuda.“

Pärast ütles kuningas omma ülematele:
„Mi kaua, kui süüdlane ennast õigeks aeab,
ei olle temmast head lōta; agga kes omma
süüd ja eksitused ei salga ja neid kahjatseb, kui
sefinnane siin, sellel on tõsine kahjatseminne
süddames, ja peab ka andeks andmist sama!“

Kannatus.

Hina keiser kais kord omma maad ja rah-
wast waatmas ja tuli siis ühte perresse, kus
õiete paljo lapsi ja laste lapsi ollid, kes ühhes
meles ja rahho sees ellasid, keiser immetles
selle ülle wägga ja küsis selle wanna halli
perre isä kãest, kuidas se temmale woimaliē
olli, ni suurt perret rahho ja ühhe mele sees
piddada, et ühhe teisega leppiwad? Wanna-
mees ei lausund sõnna, waid wõttis pulka ja
kirjutas ukse peale need sõnnad: „Kannatus,
kannatus, kannatus!“

Meil olgo tãнна tãhheks siis,
Se wõera usjo rahwa wiis:

Kui ristirahwas kannataks
Ka teise nõdrust ärra,
Siis Summal ennam õnnistaks
Ka olleks wãhhem kãrra. —
Se maea, mis on rido tãis,
Ei sünni ühte lauda,
Seal willeksus siis ülle kãis
Ka langes surma hauda,
Mis ärra nãhtud iggal aeal
Mi kangel, kui ka meie maal.

Kuidas innimenne ussub, nenda
temmale sünnib.

II.

Üks arst, nimmega „Paulinius“, kirjutas
sest nenda:

Hilja aea eest tuli üks rikkas mees minno
jure ja kaebas omma hãdda, et temma igga
pãwa kõhhowallo ja wãrriust ommas ihhus
tunda ja pallus, et ma temmale Wankfouurdi

linnast todud Pairima pillid, piddin walmis
teggema ja temmale sisse andma, mis läbbi
temma lotis kohhe terweks sawad. Kui ma
temmale kül sain ärraselletanud, et mu teine
aäsi paljo parreminne aitab, siis jäi temma
ommeti kindlaks omma usso sisse ja pallus
mind agga temma tahtmist täita ja ei uskunud
minno jutto.

Nüüd tahtsin agga katsuda, kui kaugele
temma usf tedda piddi aitama ja mõtlin selle
nõu pärrast wärsket pehmet leiba, teggin sest
18 ernesurust pilli, kallatafin lehhe kulla pur-
ruga kirjaks ja saatfin temma kätte, sellesamma
nimme al, mis temma sowis. Teisel hommi-
kul neelis haige neid keif korruga sisse ja tulli
pärrast lõunat sure tannoandmisega minno
jure ja ütles, et temma keigest haigusest kor-
raga lahti sanud ja nüüd jälle usna terwe
mees olla.

■ ■ .

Üks kerjaja naesterahwas pallus tallo naese
kääst armo-andid; agga naene ei annud tale,
waid satis tedda kurja sõnnadega ärra. Ärra-

minnes ütles kerjaja: „Hea kül, et sa mulle
nattikest leiba ei anna, siis olgo sulle teada,
et sa kue ku aea sees pead surrema!“ Se
sõnna kohhutas tallo naest nenda, et ta sest
sadi allati selle peale mõtles, mis kerjaja olli
üttelnud ja jäi pääw päwalt lahjemaks ja
surma kartus temma süddames suremaks, kun-
ni temma ka tõeste kuendama ku wimaste pä-
wade sees surri.

Särgi=händ.

Kaks rikkast judi kaupmeest ollid lada aego
ühhe trahteri peäl ja ühhes kambriis korteris
ja nende kõrwas teises kambriis üks mu hul-
guš mees, kuida neid latade peal mõnda juh-
tub. Juidid käisid temma ja temma jälle ju-
tide jures jutto aemas ja kui kelm näggi, et
judid omma kauba eest paljo hõbbe rahha
ollid sisse mõtnud, et neil kotti pudus kätte
tulleb, sai himmo, neid rublakefi ommale pär-
rida. Mis teggi nüüd se kelm? Temma lei-

kas omma sãrgi hãnnast hea tũkki wãlja ja
wisikas sedda jutide nãggematta nende kambri
laua alla. Kui judid hakkasid omma rahha
õhtul walmis pannema, siis pudas neil kotti
ja wõtsid selle kãltso laua alt ja määsisid 100
taalerid seina sisse ja pistid omma laeka. Tei-
fel hommikul tõstis hulkaja kãrra, et temma
kãest luggematta hõbbe rahha olli warrastud,
mis temmal sãrgi-hãnna sees olnud. Maea
perremees, kes omma maea ei tahtnud lasta
teotada, satis kohto jãrrele, sest sũ langes
nende kahhe judi peale. Jutide asjad otsiti
lãbbi ja leiti rahha sãrgi hãnna sees, mis
hulkaja sãrgi auko passis ja kuida kaebaja sed-
da enne olli üttelnud. Et judid ennast kũl
wabbandasid ja Summala nãhha andsid, siiski
olli tunnistus ommeti selge. Kelm sai rahha
kãtte ja lãks omma teed ja judid pandi wangi!

Teisel pãwal, kui kelm jubba olli kadu-
nud, kirjutas temma kohtule sest luggust tag-
gasi, ja ütles Israeli mehed ilmasõta olle-
wad ja pallus, et kohhus sedda piisusest lada
nalja temmale andeks annaks, et temma se-

lãbbi on tahtnud judid, kui ka kohhut, tar-
gemaks tehha, teist korda parreminne jãrrele
kulata ja omma ette wadata, et lada aeal kegi
ei pea omma rahha teisele nãitama, olgo tem-
ma surem, kui sõbber.

Kũl ilmaš laia lada peal,
On mitto tarka kelmi seal,
Kes ahwatleb seal sõnno suust
Ka sinna tohm, kui olled puust,
Ei tea weel, mis petja wiis,
Waat, pettetud sa olled siis;
Ma ütlen sõbber, usso mind,
So kitus saab seal petma sind!

Kes rohkest saab, se ennam tahhab.

ũks Sakš- ja ũks Prantslane reisisid mõlle-
mad Berlini lĩnna. Se peal, posti wankril,
aeasid mõnnest asjast jutto, ja nenda tuli jut
ka Berlini-lĩnna tõmeeste peale. Prantslane
ütles: „Se on immelik, kui sa Berlini tõ-

mehhele kûl hâsti maksad, mis ta kord on, siis ei olle ta ial veel sellega rahhul." Saks aeas sedda walleks, ja weddasid kihla selle peäle.

Kui linna, posti-koea ette said, astusid mõlemad wanfrist mahha ja teine neist kutsus ühte tõ-meest ja ütles: „Kanna meie reisi-kot üle ulitsa lähháma trahterise ja andis selle waewa eest ühhe kuld-tukkati. Kui mees olli kotti seäna winud ja laua peale pannud, siis ütles rõõmsa heälega: „Armsad herrad! ehk on teil suggo penikest rahha jures, et futäie wina saaks, muido pean omma kuld-rahha ärrawahhetama!“ Prantsusemehhel olli õigus ja Saks maksis omma kihlweddo.

Se luggo on kûl iggal aal,
Ka wahhest olnud meie maal
Ja on ka saggest praego veel
Neid, kellel on ni rummal meel,
Et kehwa kääst kûl wõttaks ka,
Ja anda, sest ei mõista ta!

Türgimehhe armastus.

Prialtra saar, on mademahhemerres, ja praego Inglisma wallitsuse al. Kui seal wanaast sõdda olnud, ollid türklased need sõdawangid, kedda Inglise wäest wangi said, hirmsal wiisil surmanud. Wangid seuti kõidega kofko ja nenda sure-tükki su ette kinni ja lasti tuhha ja põrmuks.

Ükskord, kui jälle suur tõng Inglisma wangi nenda ollid otsa tehtud, tulli ka üks pealik ette, kedda sure-tükki otsa ette kinniseuti. Üks Türgimees pallus keif palwed temma eest, et temmale piddi armo antama; agga Türgi üllem wallitsus ei wõtnud sedda kuulda, waid naeris ja teutas tedda, et ta julges ristiusskoera eest palwet teha.

Kui nüüd se Türgi mees näggi, et armoandmist ennam lota ei olnud ja agga mõnni filmapilk veel aega olli, läks selle õnnetuma jure ja ütles: „Sa oled kuulnud, kui haledaste ma sinno eest pallusin; agga nad ei

kule mind. Et sa agga üksford mind surmast
peästid, siis ei tea ma sedda sulle muul wisil
tasuda, kui sinnuga ühtlase surra!" Nenda
kargas ta selle õnnetuma ümber sülega kinni
ja hüdis: "Noh! teie werre jännulised, pange
tuld peale, minna tahhan omma heateggiaga
surra!" Türgi ülem panni sedda armastust
wägga immeks, sai ommas mees halledaks ja
kinkis mõlemattele täit lahti lastmist.

Kül mõnni Türgi usso mees,
On armastuses meie ees,
Sa annab omma ello ka,
Kui sõbber peab surema,
Mis meie seast ni kergeste
Sõbber sõbra eest ei te!
Kui olleks sõbber surma teel,
Siis risuks sõbber sõbra meel! —
Se on nüüd saggest meie wiis,
Sest naine paljo kurja siis,
Et wargus, pettus, walle-keel
Sa kurjus, ahnus, tigge meel
Kül wägga laialt igga pä
On nähha seal, kell' usk on kä.

Prilli-kaupleja.

Wanna juut kauples prillidega ja tuli nore,
uhkemelelise kirjutaja jure ka kauplema. Noor-
mees wõttis ühed kätte, panni filmade ette
ja ütles: „Need ei aita keddagi! Wata, kui
ma neid filmade ette pannen ja sinno peale
watan, siis näitab, kui olleks üks film ja
pettis minno ees!" — Juut, kelle pea mädada
ei olnud, kostis: „Ei, noormees, se ei woi
olla; andke fõrd minno kätte, ma tahhan
isse wadata." Juut panni prillid ninna peale,
watis noremehhe otsa ja hüdis: „Tah herra!
teil on õigus! kui ma nende läbbi watan, siis
näân ka ühte filmi ja petjat omma ees!"

Mis aitas nore uhke meel,
Juut andis wahto parrem meel:
Nüüd ollid filmid mõlemad,
Mi kaua funni ellamad;
Sest uhkus kaddus nore peast,
Juut naeris tedda wälja heast!

Armsad põllomehhed!

Subba on mõnni hea aasta mõda läinud, et ma kalendri luggud kirjutan, ning ollete teiegi mõnne piisufesse tükki nende sees leidnud, mis ma teie heaks olin ülespannud ja teile teada sowisin. Peale selle weel selle ramato: „Põllomehhe Ait“ ja hiljeminne jälle ühhe kirjakesse „Põllomees“, sest et kalendri siise pitka jutto ei sünni ülespaäna. Meed õppetused on küll tõsised ja head eesimesseks ärratamiseks; agga et mailm igga päwaga ühhe sammo eddasi astub, tarfusse pole, siis annaksin teile head nõu, sedda näddala lehte: „Gesti põllomees“, Tarto liännast, ommale pidada, mis iggas kuus ued arrud meie jure toob ja mis maea perremehhe tallitusse jures, sureks kasfusk saab ollema ja ärge waatke nende koppikate peale, mis teie nisugguste asjade eest annate, mislääbbi teie targemaks woite sada.

Minna ellan merre sare peal, jubba pea pool sadda aastad ja ei sanud selle hea asja

polest ni pea arro, kui mõnned teised, kes selle lehhe wäljaandjate liggi ellawad; agga hilja aea eest sain hea sõbra käest miis esimest numrid kätte ja ollen neid läbbi luggenud ja näinud, kui tarwilised need õppetused põllomehhele on. Rummal ehk isse tarf peab neid ehk halwaks, agga targema asja armastaja leiab head õppetust; sest innimenne käib jo maailma kolis ni kaua, kui ta ellab ja ei sa üheski tarfuses küll, keige wähhem põllo tõ jures, mislääbbi keik maailma rahwas ülespetakse. Enne tulleb wannaduš ja ello ots; ja nenda on keige wannem innimenne alles kolipoisike ja ei sa omma õppimisega ialgi walmis.

Meed keige targemad wabrikandid,
Wärstid, kunningad ja kirriko-sandid
Ja muud, kes ellawad ilma sees,
Neid keik peab toitma põllomees!
Sest peab ta ollema keige wirgem
Ja üle keikide keige targem
Siis, omma tõ peale rutto waatma
Ja leiba mulla seest wälja saatma:

Ei sunni jo sua kuld ei hõbbe,
üks rasike teeks jo kõhhule tõbbe;
Agga se on keigile teada jo ammo,
Et leib on terve ja annab ka rammo.

Sutto jätkud.

Kohtomees: „Kule Mart! kas sa woid walleks aeada, et sa sedda kirja ei olle teinud?“

Mart: „Ma arwan kü.“ —

Kohtomees: „Kas sa woid wanduda, et sa selle kirja sisse mitte ühte tähte ei olle teinud?“

Mart: „Ma arwan kü.“ —

Kohtomees: „Kas sa woid wanduda, et se kirri siin, sinno kää-kirri ei olle?“ —

Mart: „Ma arwan kü.“ —

Kohtomees: „Mart! arwa järrele, et sa sedda tõe tunnistust pead andma, et se sinno kää-kirri on?“

Mart: „Ma arwan kü.“ —

Kohtomees: „Noh siis, kuidas woid sinna sedda tõeks tehha?“

Mart: „Et ma koggoniste kirjutada ei mõista.“ —

Kohtomees: „Kas sa siis olled üttelnud, et minno sõbber, se teine kohtomees, mitte ennam ei mõista, kui sinno kirju kas?“

Mart: „Ei olle mitte; agga sedda ollen ma üttelnud, et minno kirju kas ennam mõistab, kui kohtomees Hans. Kui need mõllemad lähhaksid iiri püüdma, siis ei sa Hans mitte kassi wasto, kes on targem.“

Kaks nälgas olnud meest rakisid teine teisele: „Minna ollen“, ütles esimesenne, kolm päwa sõmata olnud ja kui ma tänna hommiko esimesesse sutaie suhho pistsin, kukkus se kõhust läbbi, sapa säre sisse.“ — „Se ei olle suur asji egga imme“, kostis teine, „minna olin mõda lainud naddalal ni kaua sõmata ja tühhi, et ma olleksin ennast woinud ahjo rõdriks arramua!“

Üks õunamüa naesterahwas olli raskest
haige ja ei tahtnud hea melega surra; agga
temma wa teinepool trööstis tedda ja ütles:
„Ükskord peame jo feik surrema, sellepärast
ärä kurwasta ennast, kui ta ka liggi on.“ —
„Lambapea!“ karristas naene, pead üles tõs-
tes, seep se umbest on, et meie ükskord peame
surrema. Kui meie 10 ehk 12 korda sur-
rekime, siis ei holiks ma sest ühhest korrast
ühtegi!“

Aasta hakkab, teine lõppeb,
Innimene tundma õppeb,
Mõnda udist jure siis,
Kuidas olnud ilma wiis.
